

OTÁZKY K SOUTĚŽI VELKOMORAVSKÉ DOBRODRUŽSTVÍ

1. kolo: FARNÍ (DOMÁCÍ)

Jméno a příjmení:

kategorie: **III.** (7. až 9. třída ZŠ)

Třída ZŠ (rok narození):

Farnost:

Pokyny pro soutěžící: Správné odpovědi vepisujte přímo pod otázku, příp. do textu – podle zadání. Pravý okraj papíru nechte volný pro bodové hodnocení otázek.

1. **O životě svatých Cyrila a Metoděje** nás informují různé písemné prameny (kroniky, legendy a další spisy) i archeologické nálezy. Pokus se o sv. Cyrila a Metoděje zjistit alespoň to základní a vepiš správné údaje do následující tabulky:

Město, odkud oba bratři pocházejí:	Ve kterém státě se toto město nachází dnes:
Pravděpodobný rok narození Metoděje:	Pravděpodobný rok narození Cyrila:
Pravděpodobné křestní jméno Metoděje:	Křestní jméno Cyrila:
Jaký obor studoval Metoděj?	Jaký obor studoval Cyril?
Velkomoravský kníže, který poslal do Byzance žádost o vyslání misionářů na Moravu, se jmenoval:	Byzantský císař, který vyslal na Moravu bratry Cyrila a Metoděje, se jmenoval:
Zákoník (soubor předpisů a zákonů), který sestavili Cyril a Metoděj pro Moravany, nese název:	Básnická předmluva evangelií, kterou napsal Cyril, se jmenuje:
Nejvyšší církevní hodnost, které dosáhl Metoděj:	Co udělal Cyril v Římě, když onemocněl?
Rok úmrtí Metoděje:	Rok úmrtí Cyrila:
Město, kde se nachází Metodějův hrob:	Město, kde se nachází Cyrilův hrob:

2. **Cytil a Metoděj jako cestovatelé**

Cytil a Metoděj měli pestrý život. Vzhledem k mnoha náročným úkolům podnikli mnoho cest, navštívili mnoho míst a měst. Vyber ze seznamu města (místa), která ani jeden z bratrů nenavštívil. Škrtni je:

Soluň, Benátky, Paříž, Konstantinopol, Londýn, Cherson (Krym), Madrid, Thessaloniké,
Brusel, Káhira, Olymp, Řím, Vladivostok, Bagdád, Kartágo, Cařihrad, Praha.

3. Vyslání Konstantina a Metoděje na Moravu

Život sv. Cyrila a Metoděje je popsán v legendách, které sepsali jejich žáci záhy po jejich smrti. Následující text pochází z legendy *Život sv. Metoděje*. Doplň na prázdná místa v textu správná slova (vyber si z nabídky v závorkách):

Stalo se v ty dny, že (Svatopluk; Rostislav; Kocel), kníže slovanský, vypravil poselství z (Moravy; Olomouce; Panonie) k císaři (Fotiovi; Klimentovi; Michalovi) a pravil takto: „Jsme Bohu díky, zdraví. Přišlo k nám mnoho (muslimských; křesťanských; židovských) učitelů z Vlach, z Řecka a z Němec, a ti nás rozličně učili. My (Slované; Řekové; Germáni) však jsme lid prostý a nemáme, kdo by nás vedl k pravdě a její smysl vyložil. Nuže, vznešený pane, pošli takového muže, který nám pořídí všecku spravedlnost.“ Tehdy císař Michael řekl filozofu (Metodějovi; Cyrilovi; Konstantinovi): „Slyšíš, filozofe, co praví? Jiný to nemůže vykonat, leda ty. Hle, tu máš hojné dary, vezmi si svého bratra (Konstantina; Metoděje; Lva) a běž. Vy oba jste Soluňané a Soluňané všichni mluví čistě slovansky.“ Tu neodvážili se odříci ani Bohu, ani císaři, ale když vyslechli tu velikou věc, jali se (oblékati; modlití; jísti) i s jinými, kteří byli s nimi téhož ducha. A tehdy zjevil Bůh filozofovi slovanské (obrazy, knihy, bohatství). A on ihned sestrojil (tabulky; číslice; písmena) a zhotovil překlad a vydal se na cestu na Moravu.

4. Pojmy spojené s životem sv. Cyrila a Metoděje

K pojům v levém sloupci přiřaď správnou vysvětlivku z pravého sloupce (dopiš k číslům na připravené řádky patřičná písmena):

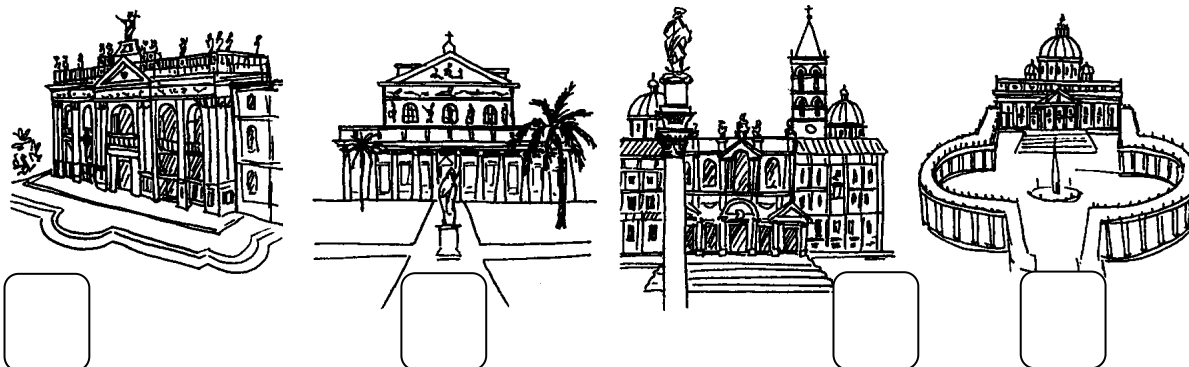
1. liturgie	A. Hnutí vyskytující se v církvi od 8. stol. a propagující odstranění všech náboženských obrazů.	1.
2. Pilátníci (trojjazyčníci)	B. Svatí Cyril a Metoděj a jejich 5 žáků.	2.
3. stratég	C. Biskup, který stojí v čele diecéze povýšené na arcibiskupství.	3.
4. obrazoborectví	D. Jiný název pro <i>bohoslužbu</i> .	4.
5. Sedmipočteníci	E. Zastánci názoru, že bohoslužba může být sloužena pouze ve 3 jazycích (latinsky, řecky a hebrejsky).	5.
6. arcibiskup	F. Místodržitel císaře, který spravoval jednu z provincií Byzantské říše.	6.

5. Schválení slovanské liturgie

Cyriilu a Metodějovi se podařila nevídaná věc. Do té doby se v liturgii (při mši svaté) mohly používat pouze tři jazyky – latina, řečtina a hebrejščina. Cyril s Metodějem dosáhli u papeže schválení, aby jako čtvrtý jazyk mohla být užívána také staroslověnština. Papež Hadrián II.

vydal roku 868 na důkaz svého souhlasu bulu (listinu), položil slovanské bohoslužebné knihy na oltář v jedné ze čtyř hlavních římských bazilik a sloužil slavnostní mši svatou.

Na obrázcích jsou čtyři hlavní baziliky v Římě. Napiš pod ně správná písmena (která je která) – vyber z nabídky pod obrázky. Do rámečku pak dej tu, ve které proběhlo ono slavnostní schválení slovanské bohoslužby roku 868.

- A: Bazilika sv. Pavla za hradbami C: Bazilika Panny Marie Sněžné (St. Maria Maggiore)
B: Bazilika sv. Petra ve Vatikánu D: Bazilika sv. Jana v Lateráně

6. Hlaholice

Konstantin vytvořil první slovanské písmo – hlaholici. Její název pochází ze staroslověnského slova *glagol* (tzn. slovo, řeč). Hlaholice sloužila jako písmo, kterým lze zapsat slovanskou řeč a překládat do ní Písmo svaté a bohoslužebné texty. Měla asi 38 základních písmen + některé další znaky. Pro srovnání: anglická abeceda má písmen (dopiš kolik).

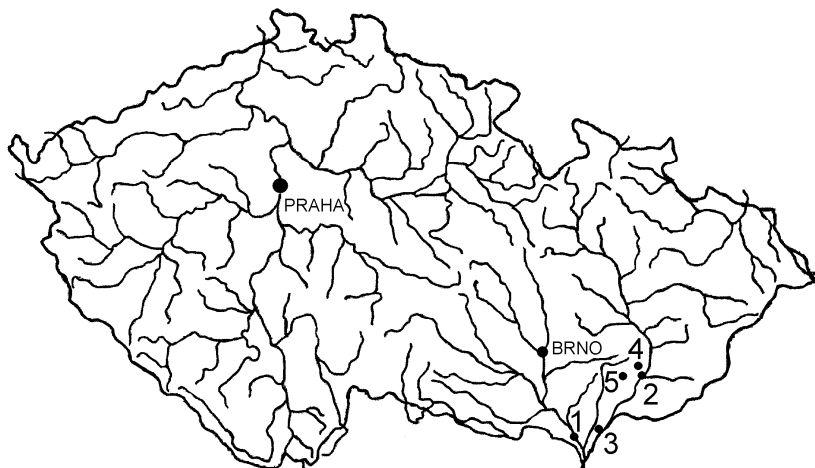
Převeď následující text ze Skutků apoštolských z hlaholice do české abecedy (a doplň háčky a čárky nad některými písmeny):

Ѡ ѡ Ѣ ѣ Ѧ ѧ Ѩ ѩ Ѭ ѭ Ѯ ѯ Ѱ
 ѱ Ѳ ѳ Ѵ ѵ Ѷ ѷ Ѹ ѹ Ѻ ѻ Ѽ ѽ
 Ѿ ѿ ѿ ѿ ѿ ѿ ѿ ѿ ѿ ѿ ѿ ѿ ѿ

Ѡ	ѡ	Ѣ	ѣ	Ѧ	ѧ	Ѩ	ѩ	Ѭ	ѭ	Ѯ	ѯ	Ѱ
a	b	c	č	d	e	f	g	ch	i	j	k	l
Ѳ	ѳ	Ѵ	ѵ	Ѷ	ѷ	Ѹ	ѹ	Ѻ	ѻ	Ѽ	ѽ	Ѿ
m	n	o	p	r	s	š	t	u	v	y	z	ž

7. **Cyrilometodějská tradice** je u nás velmi rozšířena. Úcta ke sv. Cyrilu a Metodějovi mnohokrát v dějinách ožila. Bylo to například v době sv. Václava, sv. Vojtěcha, sv. Prokopa, v době panování Karla IV., i v dobách pozdějších, hlavně kolem tisícího výročí příchodu soluňských bratří (roku 1863) a téhož výročí smrti sv. Metoděje (roku 1885). Dodnes je odkaz soluňských bratří živý a aktuální.

a) Před sebou máš mapu České republiky a v ní čísla označená místa se silnou cyrilometodějskou tradicí. Dopiš k názvům vedle tabulky správná čísla v souladu s mapou.

Doplň vedle názvů
správné číslo podle mapy:

Břeclav

Mikulčice

Osvětimany

Uherské Hradiště

Velehrad

b) Napiš název nejbližšího cyrilometodějského poutního místa
(kostela, kapličky apod.) v blízkosti tvého bydliště:

8. Spolupatroni Evropy

Papež Jan Pavel II. prohlásil sv. Cyrila a Metoděje v roce 1980 za spolupatrony Evropy. Kteří další světci jsou oficiálně prohlášeni za patrony Evropy? Udělej u nich čárku do sloupce „ano“.

Světec/světica	ano?
sv. František z Assisi	
sv. Kateřina Sienská	
sv. Vojtěch	
sv. Edita Steinová	

Světec/světica	ano?
sv. Benedikt	
sv. Brigita Švédská	
sv. Terezie z Lisieux	
sv. Jan Bosko	

9. Vyznání víry

Sv. Cyril a Metoděj nám přinesli víru. Nebyli sice první, kdo na našem území víru v Ježíše Krista hlásali, ale za jejich působení se křesťanství opravdu rozšířilo. Obsah víry je shrnut ve Vyznání víry. Odpověz na následující otázky:

a) Kolik článků má podle Katechismu katolické církve Vyznání víry?	
b) Jak se jmenuje kratší forma Vyznání víry, kterou se modlíme například při růženci?	
c) Jak se jmenuje delší forma Vyznání víry, kterou se modlíme o nedělích a slavnostech ve mši svaté?	
d) Jak se Vyznání víry říká cizím slovem pocházejícím z latiny?	

10. Písmo svaté

Jeden z největších pokladů, který nám soluští bratři přinesli, je překlad Písma svatého, který částečně připravili předem a dokončili až na našem území. Zařadili jsme se tak mezi kulturní národy tehdejší doby. V Písmu svatém Nového zákona jsou listy (dopisy) adresované křesťanům do rodiště Cyrila a Metoděje. Napiš na řádky správné odpovědi.

- a) Kolik jich je?
- b) Jak se tyto listy nazývají?
- c) Kdo je jejich autorem?

Nevyplňuje soutěžící, ale hodnotitel.

Počet získaných bodů celkem: